

Anne-Marie Hooyberghs

Roman

Anna's
reis

ANNA'S REIS

Eerder verschenen van deze auteur
bij Uitgeverij Zomer & Keuning

Zoete wraak*

Met hart en ziel*

Waar liefde groeit*

Niemandskind*

Herinneringen*

* Ook verkrijgbaar als e-book

Anne-Marie Hooyberghs

Anna's reis

Uitgeverij Zomer & Keuning

Dit verhaal is gebaseerd op waargebeurde feiten

ISBN 9789401912136
ISBN e-book 9789401912143
NUR 344

© 2018 Uitgeverij Zomer & Keuning
Postbus 13288, 3507 LG Utrecht

Omslagontwerp Liesbeth Thomas, t4design

www.romanserie.nl
amhooyberghs.wordpress.com

Alle rechten voorbehouden

In een gehucht van het Vlaamse dorpje Tongerlo stond een witgekalkt lemen huis te zinderen in een brandende zomerzon. Een paar kippen scharrelden in het zand en een geit stond even verderop langs de gras-kant vastgebonden. Een peuter zat in zijn blootje, op een gehavend en vuil hemdje na, voor het huis en speelde met steentjes en takjes. Het armoedige huis stond eenzaam en verlaten tegen de rand van een beukenbos met slechts een karrenspoor, dat tussen bossen en velden in liep om de bewoners tot in het dorp te brengen. Buiten het gezang van een roodborstje en de roep van een koekoek in de verte was het er rustig en stil.

De stilte werd plots ruw onderbroken toen twee jongens zich door de struiken van het bos heen wurmden en het karrenspoor op renden.

‘De postbode komt!’ gilden ze in koor toen ze ten slotte langs de peuter renden en bezweet het huis binnenstormden.

Leine veegde verrast haar handen af aan haar schort en ging naar buiten, waar ze de postbode inderdaad naar hun huis toe zag komen. Het gebeurde heus niet elke dag dat de postbode aan huis kwam, alleen als hij een brief bij zich had, en dat was een zeldzaamheid. Het was in het jaar 1927, een tijd waarin de meeste mensen niet eens behoorlijk konden lezen, laat staan een brief schrijven! Ze probeerden hun kinderen wel zo veel mogelijk naar school te sturen in de hoop dat zij het verder zouden schoppen dan hun ouders, maar werken was nu eenmaal belangrijker dan geleerdheid, dat bracht tenminste brood op de plank. Dus zodra kinderen wat konden schrijven en rekenen was, op enkele uitzonderingen na, de school dan ook verleden tijd.

‘Een brief voor Kasper Golien,’ zei de jonge postbode gewichtig toen hij voor Leine stopte. ‘Is hij thuis?’

‘Mijn man is aan het werk bij boer Nelis, Kor.’ Ze keek de postbode even verwijtend aan. Hij was immers geboren en getogen in haar dorp, waar iedereen alles van elkaar wist.

Kor had inderdaad gehoord dat Leines man bij boer Nelis werkte, maar hij had ook gehoord dat het maar voor enkele weken was, en daarom veronderstelde hij dat Kasper alweer thuis zat.

‘Tja, dan zal ik de brief weer mee terug moeten nemen, Leine.’

Leine liet zich echter niet kennen en griste de brief uit zijn handen

voordat hij deze in de postzak kon steken.

‘Geen sprake van!’ zei ze streng. ‘Stel je voor dat je vergeet terug te komen! Ik weet zeker dat het een brief van zijn zuster is, en ik zal hem wel voor hem bewaren tot hij thuiskomt.’

Kor keek haar berispelijk aan. ‘Dat is tegen de wet, Leine! Brieven horen persoonlijk afgegeven te worden.’

‘Zijn Kasper en ik dan niet getrouwd in goede en kwade dagen, in eer en geweten? Deze brief is bij mij net zo veilig als bij jou, Kor. Zodra mijn man thuiskomt, zal hij deze in handen krijgen, dat mag je aannemen.’

Kor zag in dat verder aandringen of dreigen geen zin zou hebben. Hij kende Leine immers en wist maar al te goed dat ze vastberaden en eisend kon zijn. Hij hoopte dat ze het geduld kon opbrengen om te wachten met de brief te openen tot Kasper thuis was. Dat was bij velen niet het geval, die waren meestal té nieuwsgierig zodat ze de brief al helemaal beduimeld hadden voordat de eigenaar hem in handen kreeg. Dus moest hij goed opletten bij wie hij zulke belangrijke briefwisseling achterliet. Maar met Leine had hij geen keus. Zij was een Golien, en een Golien kon je beter niet tegenspreken als je jezelf geen narigheid op de hals wilde halen. Hun slecht onderhouden huis en verwilderde erf spraken al boekdelen, alsook de kinderen die hij hier zag met hun groezelige gezichten en vossen om het lijf. Hij vroeg zich dan ook af hoe het mogelijk was dat hij juist hier een brief moest brengen? Bij dit stelletje ongeregeld die waarschijnlijk niet eens konden lezen! Ach, hij kon er beter zijn hoofd niet verder over breken.

‘Goed, jij je zin. Maar o wee als ik later te horen krijg dat je mijn vertrouwen hebt beschaamd.’

‘Je zult je niet hoeven te schamen, Kor. Op mijn woord van eer.’

‘Dat mag ik hopen. Nou, dan ga ik maar. Nog een fijne dag verder.’

‘Ik heb gehoord dat Margriet zwanger is?’ wierp ze hem nog vlug achterna.

Kor had zijn fiets al gekeerd, maar draaide zijn hoofd glimlachend om.

‘Zeker, Leine. Het is nog maar pril, maar we zijn in de wolken. Een eerste kind is toch wel bijzonder. Ik zie dat er bij jullie ook nog eentje op komst is?’ Hij staarde even onbeschaamd naar haar bollende buik.

‘Dat is zo, Kor. Als het eerste kind eenmaal zijn weg heeft gebaad, volgen de anderen vlot. Dat zul je vlug genoeg merken.’

‘Dat is de wil van God. Kinderen zijn een zegen,’ glimlachte Kor, waarna hij de terugweg over het hobbelige karrenspoor inzette.

Leine staarde hem nog even na en keek daarna naar haar kinderen die zich bij de deur hadden verzameld om naar de postbode te kijken. Ze vroeg zich af hoe het kwam dat ze wisten wanneer er iets te beleven viel. Meestal waren de oudsten in geen velden of wegen te bekennen. Ze keek even met een taxerende blik naar Sam en Miel. Zij waren respectievelijk zeven en negen jaar en dus oud genoeg om wat werk te verzetten. Maar als ze de kans kregen, zorgden ze ervoor dat ze niet te zien waren, zodat ze ook niet aan het werk gezet konden worden.

Naast de jongens stonden haar meisjes: Bea van zes en Anna die binnen een maand vijf zou worden. Ze leken sterk op elkaar met hun blonde krullenbollen en hun bruine ogen. Soms vroegen mensen zich zelfs af of het een tweeling was. Haar jongste, Jozef, was dik twee jaar en zat in het zand van het erf, waar hij nog altijd in de richting van de nu verdwenen postbode staarde. En de volgende verwachtte ze binnen vier maanden! Ze zuchtte diep. Nee, voor haar waren kinderen niet langer een zegen. Ze waren eerder een last die ze gelaten droeg. Ze beseftte maar al te goed dat ze nog jong was en dat ze er best mooi uitzag als ze de kans zou krijgen om zich wat te fatsoeneren. Nu had ze haar blonde haar deze ochtend vlug opgestoken zonder in de spiegel te kijken, zodat het beslist alle kanten uitstak. Haar figuur kon ze niet meer slank noemen met die bolle buik, en dan had ze het nog niet over die grauwe, donkere werkkleren die haar er ouder en afgeleefd deden uitzien, of over haar lichaam dat door de zwangerschappen en de borstvoedingen er niet meer zo gestroomlijnd uitzag. Maar als ze haar best deed, kon ze beslist nog aantrekkelijk genoemd worden. Helaas bleven de kinderen maar komen en had ze al lang geen zin meer om zich mooi te maken.

Ze keerde zich zuchtend om en ging naar binnen, waar ze de brief rechttop tegen de pendule op de schoorsteenmantel zette. Daar stak de witte enveloppe als een lichtgevend baken af in de schaars verlichte, rommelige woonkamer.

Toen Kasper Golien eindelijk thuiskwam en ze het eten achter de

rug hadden, volgden de kinderen elke beweging die hij maakte. Van de brief die hij van de schoorsteenmantel haalde, het voorzichtig openscheuren van de enveloppe, het openvouwen van de brief waarbij een bankbiljet naar beneden dwarrelde dat hij opnam, met verbazing bekeek en het daarna naast zich op de tafel legde, tot het bewegen van zijn bruine ogen die bij het licht van een olielamp inspannend van links naar rechts over de geschreven regels gingen.

‘Het is een brief van mijn zuster,’ zei hij terwijl hij even opkeek naar Leine.

Leine knikte. Dat wist ze toch! Als er al een brief kwam, was die altijd van zijn zuster. Wie zou hun anders een brief schrijven?

Hij keek weer naar het papier en begon hardop te lezen. De woorden kwamen maar moeizaam over zijn lippen, omdat hij in zijn leven niet veel gelegenheid kreeg om het lezen te onderhouden.

‘Beste Kasper en Leine,’ klonk zijn stem door de stilte van de avondlijke woonkamer. De kinderen, uitgezonderd Jozef die met zijn hoofd op de tafel in slaap was gevallen, keken met grote ogen naar hun vader en luisterden stil en bewonderend naar de voor hen gewichtig klinkende woorden.

‘Hoe gaat het met jullie? Ik hoop dat alles goed gaat. Ed en ik wonen nog altijd in ons huisje in de vissershaven van Nieuwpoort en we komen goed rond dankzij Eds vissersschuit. Je vraagt je beslist af waarom ik deze brief schrijf. Het is niet gemakkelijk om dat te verwoorden, maar ik ga het proberen. Zoals jullie al wel weten, zijn we de leeftijd al voorbij om aan kinderen te beginnen, maar het feit dat we kinderloos gebleven zijn, blijft zwaar op ons drukken. De tijden zijn niet zo gunstig en de crisis slaat overal toe, zodat het voor sommigen moeilijk wordt om het hoofd boven water te houden. Je zou dus denken dat we dankbaar moeten zijn omdat we maar twee maanden moeten voeden, maar toch kunnen we de wens naar een kind niet van ons afzetten. Ed en ik vroegen ons af of jullie willen overwegen om één van jullie kinderen door ons op te laten voeden. We zullen er alles aan doen om dat kind een goede opvoeding te geven, om het naar school te laten gaan, om te zorgen dat het al de liefde krijgt waar naar het verlangt. Later zal het alles erven wat wij bezitten: ons huis, de inboedel, Eds vissersschuit en ons spaargeld.

Wij vragen jullie om er eens goed over na te denken. Voor jullie is

het een mond minder, en voor ons is een kind de hemel op aarde en iets waarvoor we willen leven om het een zo goed mogelijke toekomst te geven. Het zal er alleen maar wel bij varen. En jullie dus ook.

Ik heb bij deze brief wat geld gevoegd, zodat jullie met de trein naar hier kunnen komen. Ed en ik stellen voor dat jullie dan een paar dagen bij ons komen logeren, zodat de kinderen hier in de duinen en op het strand naar hartenlust kunnen spelen en wij de kans krijgen om over deze kwestie te praten.

Ik hoop vlug iets van jullie te vernemen.

Jullie genegen Evina en Ed.'

Kasper liet de brief zakken en het bleef een poosje muistil.

'Zijn dat die mensen die hier zijn geweest toen Jozef was geboren?' doorbrak Miel plots de stilte terwijl hij zijn vader aankeek.

Leine antwoordde in Kaspers plaats. 'Ja, Miel, dat waren oom Ed en tante Evina. Omdat ze zo ver van ons vandaan wonen kunnen ze natuurlijk niet zomaar naar ons toe komen. Daarom schrijven ze soms een brief, en daarom hebben jullie hen nog maar één keer gezien.'

'Waar wonen ze dan?'

'In Nieuwpoort, vlak bij de zee.'

'En willen ze dat iemand van ons bij hen komt wonen? Ik al zeker niet! Ik ken die mensen niet eens.' Met zijn negen jaar was Miel al pienter genoeg om te begripen wat er in de brief stond.

'Daar hoef jij je geen zorgen om te maken, Miel,' bromde Kasper. 'Vort, gaan jullie maar naar buiten. Sam, jij zet de geit op stal en Miel jaagt de kippen in het hok zodat de vos er niet bij kan. Bea en Anna, jullie nemen Jozef mee naar boven, voor jullie is het bedtijd. Hup!'

Hij joeg de kinderen weg en keek daarna zijn vrouw besluiteloos aan.

Anna was met haar zus en de kleine Jozef naar boven gegaan. De slaapkamers van de kinderen lagen op de vliering die ze via een steile, smalle houten trap langs een luik in het plafond konden bereiken. Terwijl Bea Jozef in zijn bedje legde, ging Anna weer naar beneden om haar lappenpop te halen die ze was vergeten. Toen ze onder aan de trap in de bijkeuken stond, hoorde ze de stemmen van haar vader en moeder. Ze hoorde hen zacht praten, met een bepaalde intonatie in hun

stemmen, haast samenzwerend zoals zij dat weleens met Bea deed. Ze had haar ouders nog nooit zoveel tegen elkaar horen zeggen. Meestal waren het norse, afgemeten woorden of een knik als bevestiging.

Emoties waren Anna vreemd, een aanraking of een kus leken wel zondig en liefhebbende woorden waren van dezelfde categorie. De kinderen Golien kregen ook nooit een knuffel of een aai over hun bol, maar ze wisten niet beter en stonden er dus ook niet bij stil. Het verwonderde Anna dus des te meer dat haar ouders zo vertrouwelijk met elkaar spraken. Nieuwsgierig bleef ze even staan luistervinken.

‘Ik weet het niet, Kasper. Ik weet niet wat het beste is,’ hoorde ze haar moeder zeggen. ‘Toen ze twee jaar geleden hier waren, heeft Evina het er ook al over gehad, al was het toen alleen maar aftasten. Ik had niet verwacht dat het hun menens was.’

‘Ed en Evina willen een van onze kinderen een kans geven op een betere toekomst, Leine. Dat is heel nobel van hen. Als de crisis zo blijft aanslepen en we elke cent moeten omdraaien, dan kunnen wij onze kinderen niet eens een hoop op een toekomst geven. Bovendien schrijft Evina duidelijk dat hun erfenis dan van ons zal zijn. Stel je voor, Leine! Evina en Ed zijn al in de vijftig en hun erfenis zou hier erg welkom zijn: een huis, een boot en ze hebben zelfs spaargeld! Het is een kans die we met beide handen moeten aangrijpen.’

‘Het is inderdaad een mooie kans. Maar wie, Kasper? De twee oudsten kunnen we wel vergeten. Je hebt gehoord hoe Miel reageerde. En de meisjes... die kan ik moeilijk missen. Ik zit al te wachten tot ze wat ouder zijn zodat ze me in het huishouden kunnen helpen. Dan schiet alleen Jozef nog over...’

‘Je moet gewoon voor ogen houden dat hij het daar een stuk beter heeft dan hier, Leine, en bovendien zul je hem vlug genoeg van je af kunnen zetten als de volgende geboren is... Hé, dat brengt me op een idee! Waarom de nieuwe baby niet? Dat kind wéét niet beter en wij zijn het nog niet gewend.’

Anna nam de lappenpop van de kast en ging ermee naar boven. Zij wilde niet verder luisteren. Ze was nog te jong om alles in de juiste context te plaatsen, maar ze begreep wel dat het om iets heel belangrijks ging en dat het te maken had met de nieuwe baby, waar de postbode haar attent op gemaakt had en die in haar moeders buik groeide.

Het was drie dagen na Anna's vijfde verjaardag toen de kinderen voor het eerst de zee, het strand en de duinen zagen. Vooral Anna stond versteld. Ze had nog nooit zoveel zand en water bij elkaar gezien! Ze besepte niet eens dat zoiets kon bestaan! De treinreis naar Nieuwpoort was voor haar al een hele belevenis geweest. Behalve haar vader was iedereen erbij: haar moeder, die zich voor deze gelegenheid mooi had gemaakt en haar zondagse hoed had opgezet, haar broers Sam en Miel, haar zus Bea en de kleine Jozef die tussen zijn grotere broers in zat en alles nadeed wat zij deden, tot groot plezier van iedereen. Alle kinderen zagen er frisgewassen uit en hadden hun zondagse kleding aan. Bea en Anna droegen blauwe strikken in hun haar en een identiek blauw jurkje met een wit kraagje aan de hals. Zo leken ze nog sterker op een tweeling. Het enige verschil was dat Bea net iets groter was dan Anna en dat Anna's gezichtje iets fijner van bouw was.

Het was een reis die Anna nooit zou vergeten. Iedereen was opgewekt en blij, zelfs haar moeder! Ze had haar moeder nog nooit zo opgetogen en lachend gezien, meestal was ze somber en nors. Nu hoefde ze niet te werken, om de eenvoudige reden dat er in een trein niets te doen viel. Misschien dat ze zich daardoor zo vrolijk voelde? Ze zag er ook zo beeldig uit, veel jonger dan anders, met haar zondagse jurk aan, haar haren in mooie krullen en met een ontspannen gezicht waarin de harde lijnen van alledag verdwenen leken te zijn.

Het was de eerste week van juli en zomervakantie, wat voor de jongens en Bea betekende dat ze voor een paar maanden niet naar school hoefden. Maar voor hun vader waren dit de drukste maanden omdat de oogst eraan kwam en boer Nelis hem daarvoor op de boerderij wilde houden. Nee, deze kans kon Kasper niet laten schieten. Hij had dit zuurverdiende geld méér dan nodig, en dus had hij zijn vrouw en zijn kinderen alleen naar Nieuwpoort gestuurd. Hij had met haar genoeg over deze kwestie gepraat, en Leine was verstandig genoeg om in te zien dat ze zich deze kans voor één van hun kinderen niet konden onzeggen.

Tijdens de treinreis had Anna voortdurend nieuwe dingen gezien waaraan ze zich vergaapte, haar neus tegen het raam gedrukt en met ogen zo groot als schoteltjes, maar de zee was nog indrukwekkender,

haast niet te vatten voor haar. Ze wist niet waar eerst te kijken: naar de zee, naar de vissersboten, naar de zware trekpaarden die hun netten door de golven sleepten om garnalen te vangen, naar de gekleurde schelpen die ze overal om zich heen zag, of naar de immens hoge zandruggen van de duinen waar ze haar oudere broers gillend en joe-lend achter elkaar naar beneden zag lopen. Alles was hier anders, mooier, blijer, vrolijker dan in haar geboortedorp, alles bij elkaar voelde het voor haar haast als een sprookje aan, zo onwezenlijk prachtig en heerlijk. Omdat het zo'n warme, zonnige dag was, hadden ze hun zondagse kleding uit mogen trekken en konden ze in hun ondergoed naar hartenlust spelen zonder angst om hun mooie goed vuil te maken.

Toen Anna moe was geworden van het klimmen naar de toppen van de duinen, was ze weer naar beneden gegaan tot bij het laatste vissershuisje in de rij, waar haar tante Evina en haar oom Ed woonden. Ze wist dat haar tante de oudere zus was van haar vader, en ze moest toegeven dat haar tante ook een beetje op haar vader leek omdat ze dezelfde ogen had, maar verder waren ze heel verschillend. Tante was mollig, klein van gestalte en ze had haar grijzende haar strak naar achteren getrokken tot een knot vlak boven haar nek. Haar gezicht was zacht, ze had veel rimpeltjes rond haar ogen en een mond die altijd lachte. Oom Ed zag er streng en stuurs uit, zijn gezicht verweerd en getaand en vol met diepe groefjes, maar als hij zijn pijp rookte en met zijn grijsblauwe ogen naar haar keek, kreeg hij een twinkeling in zijn blik wat hem jongensachtig maakte. Zijn donkerblonde haar met de grijze slapen was dik en stug en verdween steevast onder een pet. Volgens Anna konden ze niet anders dan lief en aardig zijn, want ze hadden hen allemaal uitgenodigd om twee dagen in hun huisje te logeren. Ze had haar vader horen zeggen dat hij blij was dat ze ginds op kosten van zijn zuster konden leven, anders hadden ze niet kunnen gaan. Anna stond er niet bij stil. Ze genoot zoals een kind van vijf kon genieten. Ze moesten dan wel allemaal in één kamer op stromatrasen slapen en het eten moest maar uit de hand of met het bord op schoot wegens gebrek aan tafelruimte, maar dat namen ze graag voor lief. Oom Ed en tante Evina waren immers maar met z'n tweetjes. Ze hadden geen kinderen en dat vond Anna wel een beetje raar. Hoe kwam dat dan? Maar ze durf-

de haar tante deze vraag niet te stellen.

Het vissershuisje van haar tante en oom stond dicht bij de vissershaven waar kleurrijke vissersboten langs de aanlegkade lagen. Oom Ed was een visser in hart en nieren en hij had zijn eigen roodgeverfde middenslagtreiler tussen al die andere vissersboten. Hun huisje was niet groot, typisch van bouw en haast identiek met de andere huisjes die er stonden. De gevels hadden haast allemaal een deur met een dakkapel erboven en met een klein raam aan elke kant.

Anna ging langs de openstaande voordeur naar binnen en kwam rechtstreeks in de woonkamer uit. Ze zag een kachel aan haar rechterkant met twee gemakkelijke fauteuils, een zware gebeitste kast aan haar linkerkant met een deur ernaast die naar een aangrenzende slaapkamer leidde, een tafel onder het raam met twee stoelen en een deur in de muur vóór haar, die naar een kleine keuken leidde waarin een steile, smalle trap naar een luik in het plafond ging. Een kleinere deur rechts van de gootsteen sloot een stenen trap naar de kelder af. Het was er kraaknetjes, met hagelwitte vitrage en gehaakte kanten doekjes op de tafel. Op een bijzettafeltje stond een vaas met een bont boeket wilde kokardebloemen.

Door de eveneens openstaande achterdeur zag ze dat haar moeder en haar tante en oom buiten in de schaduw van het huis op een houten bank zaten. De tuin was een uitloper van een duin, waar biestaruwegras, duindoorn en kokardebloemen groeiden. Een scheefgegroeide esdoorn stond iets achter het huis en gaf wat beschutting voor zon en regen. Ze zag dat de kleine Jozef en haar zus Bea tussen de duinbegroeiing in het zand aan het spelen waren en ging langs de volwassenen heen naar hen toe.

‘Waar zijn je broers, Anna?’ hoorde ze haar moeder vragen.

Anna draaide zich even om en wees met haar vinger naar de lucht. ‘Zij zitten ginds boven op de bergen.’

Tante Evina gebaarde dat ze dichterbij moest komen. Gedwee voldeed Anna aan haar verzoek, maar toen ze vlak bij haar tante kwam, trok deze haar plots glimlachend naar zich toe en drukte haar knuffelend tegen haar zachte boezem. ‘Dat zijn geen bergen, liefje,’ zei ze vrolijk. ‘Dat zijn duinen, door de wind bij elkaar gewaaid tot grote hopen zand. Vind je het leuk om erin te spelen?’

Anna knikte heftig. ‘O ja, tante Evina, het is hier zo mooi.’

‘Dat vind ik fijn, Anna.’ Ze wreef nog even met de rug van haar hand over Anna’s wang en liet het kind toen weer vrij.

Anna ondervond een vreemde gewaarwording. Haar moeder had haar nog nooit zo tegen zich aan getrokken. Dat deed ze niet, bij geen van haar kinderen. Jammer, want het voelde best wel heerlijk aan.

Terwijl ze Bea hielp met het bouwen van een wal om een geïmproviseerd zandkasteel hoorde ze op een gegeven moment haar moeder over de te verwachten baby praten. Anna keek even op om naar haar moeder te kijken en zag dat ze haar handen om haar buik had gelegd. Haar buik was nog dikker geworden. Groeide de baby echt daarin? Terwijl ze deed alsof ze verder in het zand speelde, spitste ze haar oren. Misschien kwam ze wel te weten hoe dat in elkaar zat.

‘Dat zal weer een mondje meer worden, Evina,’ hoorde ze haar moeder zeggen. ‘Het zal er niet gemakkelijker op worden in deze tijd. Kasper heeft gelukkig enkele maanden werk bij boer Nelis, maar na de oogst zal het weer knokken worden om ergens werk te vinden en om het hoofd boven water te houden.’

Ed knikte en bromde: ‘De vakbonden zetten iedereen aan tot staken nu ze weer een deel van de lonen hebben ingehouden. De kapitalisten deinzen nergens voor terug. Geldwolven zijn het! En de regering is van hetzelfde kaliber. Ze geven niets om de werkende mensen. Ik ben blij dat ik mijn vissersschuit heb. Vis is er altijd en de mensen moeten eten. Het is zwaar werk en ik ben dikwijls dagen van huis, maar ik verdien er mijn brood mee en verhongeren zit er zeker niet in, al eten we elke dag vis.’

‘Je mag van geluk spreken, Ed,’ verzuchtte Leine. ‘Je hebt een eigen huis en geen kinderen om voor te zorgen.’

‘Je mag niet vergeten dat ik een heel stuk ouder ben dan jouw echtgenoot, Leine,’ liet Ed zich niet onbetuigd. ‘Hij is zestien jaar jonger dan Evina, een echt nakomertje. Wie weet waar hij staat na de volgende zestien jaar? Niemand kan de toekomst voorspellen.’

Evina knikte heftig en vervolgde alsof Eds woorden een uitleg verdienden: ‘Mijn moeder raakte moeilijk zwanger, zie je, en ze prees zich heel gelukkig dat ze toch nog een dochter en een zoon op de wereld kon zetten. Helaas is het bij ons niet gelukt. Wij kunnen het niet helpen dat we geen kinderen hebben. God weet dat we ons best daarvoor gedaan hebben.’

Leine drukte troostend haar hand op Evina's knie en keek haar even medelijdend aan. 'Ik begrijp wat jij hebt moeten doorstaan, Evina. We hebben altijd met je te doen gehad. Kasper en ik hebben het er al dikwijls over gehad en zeker nadat wij je laatste brief hadden gelezen. Dagen en nachten hebben we erover gepekerd en gepraat,' overdreef ze. 'Maar voor ons is het een mond minder, en de wetenschap dat ons kind bij jullie in goede handen is, heeft de doorslag gegeven. Wij... Kasper en ik willen graag ons volgende kind aan jullie toevertrouwen, zo gauw het geboren is.'

Evina keek even op naar Ed voordat ze aarzelend reageerde.

'Ik moet eerlijk zeggen dat dit aanbod me als muziek in de oren klinkt, Leine. Maar...' Ze zuchtte even diep voordat ze verderging. 'Ik vrees dat een baby een te zware last voor ons zou zijn. Ik ben nu drieënvijftig en Ed zesenvijftig, dat is al oud, en de wetenschap dat een huilende baby ons nachten wakker zou houden en dat ik niet in staat zal zijn om zo'n fragiel kind te sussen en te troosten, maakt me bang. We hadden eerder gedacht aan Anna.'

Leine keek met een schok op. 'Anna?'

Ed knikte en sprong zijn vrouw bij. 'Anna is al vijf en ze is heel rustig en lief. Bovendien kan ze na de vakantie hier naar school. Met haar kunnen we het wel redden.'

Leine keek even in de richting van haar drie spelende kinderen. Anna was een mooi kind, met lange, golvende lokken, een mooi gezichtje en grote, zachte, bruine ogen. Van al haar kinderen was Anna inderdaad de rustigste en ze had een heel zachtaardig karakter. Dat maakte dan ook dat Leine ertegen opzag om Anna af te staan. Met de baby in haar buik had ze nog niet zoveel binding en dat zou haar gemakkelijker vallen, maar ook al verwenste ze haar kroost soms, toch was vijf jaar niet zomaar uit te wissen.

Evina zag haar aarzeling en probeerde haar over te halen. 'Dat betekent niet dat je haar kwijt bent, Leine. Je weet dat je hier altijd welkom bent om haar op te zoeken, en we zullen altijd eerlijk tegen haar zijn en haar vertellen dat jullie haar echte ouders zijn.'

Ed knikte. 'Als dank zullen wij een testament laten opstellen zodat zij later wettelijk alles van ons erft, wat echt niet gering is, Leine. Je moet bovendien ook aan Anna's welzijn denken. Bij ons zal ze niets tekortkomen, en wij kunnen ervoor zorgen dat ze naar de beste scho-

len gestuurd wordt. Ze zal het hier veel beter hebben dan haar broers en zus het ooit zullen hebben.’

Leine was niet in staat om dadelijk een antwoord te geven. Dit had ze niet verwacht.

‘Ik moet er eerst met Kasper over praten,’ zei ze uiteindelijk.

‘Waarom?’ vroeg Evina teleurgesteld. Zij had er al op gehoopt dat ze Anna hier kon houden en het kind kon overstelpen met haar liefde. Maar Ed keek haar even streng aan voordat hij Leines blik vasthield en het woord nam.

‘Doe dat, Leine. Praat er met Kasper over en zeg hem dat we er alles aan zullen doen om Anna gelukkig te maken. Als ze ook maar één kik geeft om jullie terug te willen zien, dan nemen we de trein en komen we naar Tongerlo. Jullie zijn hier ook altijd welkom. We zullen alles doen voor het welzijn van Anna, daar kunnen jullie van op aan.’

Er werd verder met geen woord over deze kwestie gesproken. De volgende dag werd het zondagse goed weer aangetrokken, de strikken in de meisjesharen gebonden en hun moeders hoed weer opgezet. Nadat tante Evina ieder kind had geknuffeld en Anna nog een beetje langer in haar armen had gehouden alsof ze moeite had om haar weer los te laten, namen ze afscheid van de zee, van de duinen en van de korte, maar zalige tijd die ze bij hun oom en tante hadden doorgebracht. Even later bracht de trein hen weer naar huis.

Tijdens de terugreis was hun moeder stil en teruggetrokken. De vrolijkheid was nu ver te zoeken en ze vitte voortdurend op de jongens als die, al was het amper merkbaar, hun stemmen verhieven. Kleine Jozef was op de bank naast hun moeder in slaap gevallen, gewiegd door het gedender van de treinwielen op de sporen. Bea zat aan de andere kant naast haar moeder en zuchtte verheerlijkt.

‘Het was zalig bij tante Evina en oom Ed, moe. Kunnen wij dat nog eens doen? Misschien kan vader dan ook met ons mee.’ Ze keek verwachtingsvol op.

Leine keek haar niet aan toen ze zei: ‘Dat kost handenvol geld, kind, en we kunnen van oom Ed en tante Evina niet verwachten dat ze ons altijd onderhouden. Dat zou te veel van hen gevraagd zijn, ook al zitten zij er warmpjes bij. Bovendien kan ik mijn huiswerk niet altijd achterlaten. Ik zal nu al de handen uit de mou-

wen moeten steken om alles in te halen.'

'Ik kan hard werken. Ik zal je helpen,' zei Anna die recht tegenover haar moeder zat en alles had gevolgd.

Leine snoof even minachtend. Ze kon haar dochters de tafel laten dekken, wat kleine klusjes laten doen en de zorgen van Jozef aan hen overlaten, maar voor de rest had ze nog niet veel hulp van hen. Ze waren nog te jong om het zwaardere werk aan te kunnen. Ze hoopte dat ze vlug oud genoeg zouden zijn om haar te helpen, want zij had zelf een hekel aan al die huishoudelijke karweien. Dat was ook een reden waarom ze ertegen opzag om Anna naar Nieuwpoort te sturen, dan had ze alleen Bea om haar te helpen.

Drie weken later zat Anna weer in de trein. Ze zat tegenover haar moeder op een harde houten treinbank en keek door het raam. Dikke, grijze wolken buitelden over elkaar met af en toe een bliksemschicht die het luchtruim in de verte doorkliefde, waarna het gerommel van de donder het geluid van de denderende treinwielen overstemde.

Tussen hen in stond de kleine, bruine koffer waarin haar kleding zat. Zelfs haar lappenpop had haar moeder erin gestopt, dat had Anna gezien.

Leine leunde met haar hoofd tegen de houten achterwand en keek naar het profiel van haar dochter terwijl ze dacht aan de woorden die zij met Kasper had gehad. Zij had haar twijfels, vooral in verband met de hulp die ze moest missen, maar ook omdat Anna háár kind was. Ze had wel degelijk gevoelens, maar ze waren al generaties lang vakkundig weggestopt, bewust onderdrukt en hard gemaakt om het leven aan te kunnen. Voor haar moesten emoties onder de oppervlakte blijven en was sentimenteel betuttel een teken van zwakte. Maar de bloedband was een feit en vijf jaar wiste ze niet zomaar uit.

Kasper was op dat gebied helemaal anders dan zij. Hij zag alleen het feit dat Anna het beter zou hebben bij zijn zuster en Ed, en dat ze later alles zou erven. Voor hem was de binding met zijn kinderen minder hecht te noemen, hij was ook nooit met hen bezig, toonde zelfs geen interesse in zijn kroost, dat liet hij aan haar over. Nu de oudste jongens wat groter werden, trok hij af en toe met hen eropuit om te gaan stropen in de bossen, maar daar bleef het dan ook bij. Hij begreep dus niet waarom ze er zo moeilijk over deed. Als zijn zus en

Ed hun keuze op Anna hadden laten vallen, dan hoefden zij zelf niet te kiezen, gemakkelijk toch? Zo redeneerde hij. En waarom Anna niet? Het bleef immers hetzelfde wie van hun kinderen zij zouden kiezen. Degene die mocht gaan was een bofkont! Ze moest aan Anna's welzijn denken en aan de erfenis die ze later zou ontvangen.

Hij had makkelijk praten! Hij hoefde het huishouden niet te doen. Er was zoveel wat op haar neerkwam. Mannen vonden het beneden hun waardigheid om een handje toe te steken, en eerlijk gezegd wilde ze dat ook niet omdat hij met zijn grote, ruwe handen alleen maar alles stuk zou maken. Maar Anna zou naast Bea een goede hulp voor haar geweest zijn, en dat kon ze nu wel vergeten. Ze vreesde ook dat Anna door Ed en Evina vreselijk verwend zou worden en dat ze, wanneer ze toch eens op bezoek kwam, haar neus voor hen zou ophalen en het zou vertikken om haar handen vuil te maken. Nou ja, het had geen zin om zich eraan te ergeren, ze had tenslotte van haar hart een steen gemaakt en toegestemd, en nu was het te laat om terug te krabbelen. Ze zaten op de trein en binnen een uurtje zouden ze in Nieuwpoort aankomen, waar ze Anna zou achterlaten.

De regen begon plots met bakken uit de hemel te vallen en vormde een watergordijn zodat Anna zo goed als niets meer van het landschap kon zien. Ze maakte haar blik van het raam los en keek haar moeder aan.

‘Het blijft maar regenen, moe. Ik hoop dat het straks stopt zodat we niet nat worden.’

Haar moeder reageerde niet op haar woorden. In haar ogen kon je niet echt converseren met een vijfjarige en hoefde ze daarvoor haar mond niet open te doen. Toch deed ze dat, maar dan om Anna een vraag te stellen.

‘Vind je tante Evina en oom Ed leuk, Anna?’

Anna knikte gretig. ‘Ja, ze zijn heel lief en ik vind het zo fijn dat ik bij hen op vakantie mag. Bea was jaloers op me omdat zij niet mocht gaan, en Miel en Sam willen ook maar al te graag.’

Haar moeder zweeg verder. Ze vertelde het kind niet dat ze voor altijd bij haar oom en tante moest blijven, dat ze haar ouders, haar broers en zus niet meer te zien zou krijgen. Een treinreis was immers te duur voor hen. Dat konden ze zelf nooit betalen. En waarom zou ze? Het kind was amper vijf. Wat begreep ze van het leven dat voor

haar nog maar amper begonnen was. Niets toch? Ze zou zich vlug genoeg aanpassen aan haar nieuwe leven, daar was Leine van overtuigd. Gelukkig maar. Dan hoefde ze zich daarover geen zorgen te maken. Haar kind zou het veel beter hebben dan ze ooit had durven dromen. Daarvoor moest ze dankbaar zijn en dat was ze ook.

De regen stopte niet, zelfs niet toen ze uit de tram stapten die hen van Oostende naar Nieuwpoort had gebracht. Toen ze uiteindelijk druipnat en verwaaid bij het huisje van Evina en Ed kwamen, werden ze hartelijk en warm onthaald. Ed had de kachel aangemaakt en Evina droogde Anna's blonde krullen met een handdoek, trok haar natte spullen uit en liet haar droge kleding aantrekken die ze uit de bruine koffer had gepakt, zodat het kind niet langer huiverde van de kou. Leines jas werd over een stoel te drogen gehangen en Evina had haar haar beste pantoffels geleend zodat haar schoonzusters schoenen bij de kachel konden drogen. Daarna draafde tante met een kom lekkere gevulde vissoep en een snee versgebakken brood van de keuken naar de tafel. Anna had een reuzehonger en ook Leine liet het zich smaken. Vervolgens ging Evina met de koffer naar boven, zodat Anna kon zien waar ze zou slapen. Ze hadden de kamer speciaal voor haar ingericht, met een groot bed met houten sponningen en een veelkleurige lappendeken erop. Een hoge, bruin gebeitste kast stond tegen de muur, waar Evina druk bezig was om de kleding in te leggen die ze uit de koffer nam. Het was niet veel: een verschoten rok, een te klein jurkje, een oude gebreide trui, wat ondergoed, één paar kousen en een lappenpop. Buiten Anna's blauwe jurk die ze nu aanhad, haar gerafelde jas die beneden te drogen hing en haar natte schoenen bij de kachel, was dat alles wat ze bij zich had. Evina kon natuurlijk niet weten dat Leine alleen het allernoodzakelijkste had ingepakt, amper genoeg om haar dochter tegen de kou te beschermen, en ook het minst mooie. De betere meisjeskleding hield ze liever voor Bea. Zij en Anna deelden beiden dezelfde kleren, omdat ze haast even groot waren, dus waarom zou zij dan alles met Anna meegeven? Evina en Ed waren immers rijk genoeg om Anna van nieuwe kleren te voorzien, en zouden zij niet zorgen voor Anna's welzijn? Wel, dan moesten ze dat maar doen ook.

Evina leek niet anders verwacht te hebben. Ze wist immers dat haar broer het moeilijk had, en dus was ze inderdaad van plan om de

eerstvolgende dagen haar kersverse pleegdochter in het nieuw te steken. Ze schoof de lege koffer onder het bed.

‘Zo, dat hebben we netjes geklaard,’ kirde ze vrolijk terwijl ze Anna met een warme blik aankeek en haar aan de hand weer mee naar beneden nam, waar hun nog een flink stuk zelfgebakken appeltaart stond te wachten. Anna’s dag kon niet meer stuk, en ze vond dat ze nog nooit zo’n fijne en lekkere regendag als vandaag had beleefd.

Leine sliep die nacht samen met haar dochter in het bed. Ze moest wachten tot de volgende dag voordat ze weer een trein terug had. Anna had er niet veel van gemerkt, want ze sliep al toen haar moeder bij haar in bed kroop, en de volgende ochtend was Leine al wakker en aangekleed voordat ze Anna wakker maakte.

Het afscheid was kort. ‘Gedraag je, Anna. Ik hoop dat ik geen klachten over je te horen krijg.’ Dat was alles wat ze had gezegd voordat ze uit Anna’s leven verdween. Ze had haar dochter niet geknuffeld of haar met tranen in haar ogen achtergelaten. Niks geen sentimenteel gedoe. Ze was er vast van overtuigd dat haar dochter een beter leven ging krijgen, iets waarop haar andere kinderen nooit konden rekenen. Als ze zich al treurig voelde, dan was het om haarzelf, om de hulp die ze nu kwijt was.

Dat haar ouders haar afstonden, was het beste wat haar kon overkomen. Maar dan moet ze terug

De tijd tussen de twee wereldoorlogen is voor veel mensen zwaar. Honger en armoede zijn aan de orde van de dag. In het Vlaamse dorpje Tongerlo ziet het gezin Golien de toekomst somber in. Met vijf kinderen en een zesde op komst hebben ouders Kasper en Leine niet veel oog voor de kinderen. Kaspers zus Evina en haar man Ed, die kinderloos zijn, willen graag een van de kinderen in huis opnemen. Anna Golien is vijf jaar oud als ze bij haar oom en tante komt. Ze leeft daar elf jaar in een liefdevolle omgeving, tot het noodlot toeslaat en de dan zestienjarige Anna terug moet naar haar familie.

Anne-Marie Hooyberghs schrijft familie-romans die zich veelal afspelen in Vlaanderen, waar ze zelf ook woont. *Anna's reis* is een gevoelige roman waarin het geluk wordt gevonden op onverwachte wijze. Misschien zelfs tot twee keer toe.

Z&K

ISBN 978 94 0191 213 6 NUR 344

9 789401 912136

www.romanserie.nl